

TUDOMÁNYOS ÉLET / SCIENTIFIC LIFE

Új kihívások a regionális tudományban. Nemzetközi konferencia az RKI szervezésében

New challenges in regional studies. International conference organised by the Institute for Regional Studies

PÓLA PÉTER

PÓLA Péter: tudományos munkatárs, MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont, Regionális Kutatások Intézete; 7621 Pécs, Papnövelde u. 22.; pola@rkk.hu

Péter PÓLA: research fellow, Institute for Regional Studies, Centre for Economic and Regional Studies, Hungarian Academy of Sciences; Papnövelde u. 22., H-7621 Pécs, Hungary; pola@rkk.hu

Az MTA KRTK Regionális Kutatások Intézete két éve ünnepelte alapításának harmincadik évfordulóját. A kerek születésnap és a köré szervezett rendezvények is adtak okot és lehetőséget arra, hogy a regionális tudomány meghatározó hazai intézményének kutatói közössége a múlt eredményeinek méltán büszke felemlégetése mellett a jövő irányairól is gondolkodjon. Ezzel kapcsolatban az egyik kérdés az volt, hogy megvan-e a szükséges energia, felvérteztség az „RKK-sok” fiatalabb nemzedékében ahhoz, hogy továbbvigyék az alapítók által megalapozott hírnevet, hogy a kutatóintézet következő harminc évében tovább erősödjön a brand, s a területi kutatásoknak erős bázisintézménye maradjon a Regionális Kutatások Intézete. Röviden: van-e elegendő képesség és ambíció a szükséges generációváltáshoz. Ehhez két, egymással szorosan összefüggő dolog alapvetően szükséges. Az egyik, hogy a kutatók hozzák azokat a tudományos eredményeket, amelyek rangos folyóiratokban publikálhatóak, s amelyekkel hazai és nemzetközi konferenciákon arathatnak sikereket. A másik a kutatók nemzetközi láthatósága, azoknak a kapcsolatrendszereknek az ereje, amelyek közös kutatási projektekké alakulhatnak, fejlődhetnek. Az évfordulóhoz kapcsolódó események során született meg az ötlet és az igény arra, hogy egy olyan nemzetközi konferenciát szervezzék az „új generáció”, amely nemcsak

segíti a regionalisták közötti kapcsolatépítést úgy a hazai, mint a külföldi kutatók és műhelyek között, de jelzi azt is, hogy a Regionális Kutatások Intézetének jövőjét jelentő fiatalok képesek kiemelkedő kutatások megvalósítására, nemzetközi kutatói partnerségek generálására.

A nemzetközi konferencia koncepciója hamar megszületett. A szervezők tematikusan a regionális tudomány és a regionális politika új kihívásaira, területileg pedig inkább a sajátos kelet- és közép-kelet európai – főként fejlesztéspolitikai – problémákra fókuszáltak. Miután a szükséges források¹ is rendelkezésre álltak, az előre tervezett panelek mentén indult el a szervezés, amelyben jelentős szerepet vállaltak a paneleket koordináló (majd a konferencia során a szekciókat vezető-moderáló) „RKK-s” kollégák. Bár a szokásos konferenciáfelhívások a hírverés részét képezték, az előadók jelentős részét közvetlenül a panelek vezetői invitálták, a meglévő tudományos kapcsolatok további erősítését is remélve.

A 2016 áprilisában Pécsen megrendezett *New ideas and new generations of regional policy in Eastern Europe* című konferenciára végül tizenöt országból közel 150 résztvevő érkezett, a plenáris előadásokat követően a munka nyolc tematikus szekcióban zajlott, összesen mintegy száz előadás hangzott el. Mennyiségi oldalról ez már biztosan siker, de a moderátorok, szekcióelnökök egybehangzó véleménye alapján szakmailag is értékes, élénk vitákat generáltak a panelekben elhangzó előadások. Ami pedig a tudományos kapcsolatok építését illeti, máris vannak olyan közös projektek, benyújtott pályázatok, amelyeknek ötlete a konferencián született meg.

A plenáris előadások² közül kettő is a területi kormányzás kihívásaival foglalkozott: Dominic Stead több oldalról mutatta be, hogy a harmonizációs igények ellenére a területi kormányzás trendjei és eszközei Európa-szerte tartósan eltérnek egymástól, míg Giancarlo Cotella az uniós szabályozási és intézményrendszer, valamint a helyi kontextusok között létrejövő európaizáció folyamatát állította középpontba. Rámutatott arra, hogy a területi kormányzás sikeres modelljeinek más tagállamokba való átültetése az intézményi transzfereken túl területi transzfert is igényel, amelynek sikere a tagállami jogi berendezkedés és politikai kultúra függvénye is. Simin Davoudi a reziliencia és a területi kohézió problémáihoz kapcsolódó politikai filozófiákat járta körül, hangsúlyozva, hogy nem létezik értéksemleges elmélet, a problémákhoz mindig rendelkezhetők normatív kérdések. Gabriel Badescu előadása leginkább a regionális fejlesztésben megjelenő sajátos tökeelemekkel foglalkozó panelvitához kapcsolódott, a társadalmi tőkével, azon belül is elsősorban a bizalommal kapcsolatos empirikus kutatásainak eredményeiről számolt be.

A plenáris előadások így főként általános, valamennyi résztvevő érdeklődéséhez kapcsolódó kérdések, a kohéziós politika aktuális problémái köré szerveződtek. A szekciókban ezt követően már erősen specializált témák mentén válogatott előadások generáltak vitákat, hoztak új ötleteket. A legnépesebb panel a társadalmi és területi egyenlőtlenségek problémáival foglalkozott, ahol

szinte valamennyi kelet-közép-európai ország mellett a balti államok kutatói is megjelentek. Jelentős érdeklődés kísérte a kohéziós politika kérdéseire fókuszáló szekciót és a „smart city” tematikája köré szerveződő panelt. A kisebb szekciókban (migráció, határtérségek, területi tőke, vidéki innováció, új környezeti paradigmák) is élénk viták alakultak ki azt jelezve, hogy a regionális tudomány számos részterületén van pezsgés, élénk kutatói érdeklődés.

A konferencia egyik hangsúlyos célkitűzése az volt, hogy erősödjenek a nemzetközi, főként a térségen belüli kutatói kapcsolatok és együttműködések. Mi sem jelzi jobban a rendezvény sikerét, mint hogy azóta a részt vevő kutatók és az általuk képviselt intézetek között több H2020 projekt kezdett el formálódni, de a konferencia során született ismeretségek bilaterális programok keretei között is folytatódnak.

A konferencia túl a tudományos diskurzus önmagában is fontos eredményein és az élénk szakmai viták tanulságain kétségtelenül igazolta azt is, hogy a regionális tudomány művelőinek új generációja nemcsak jelen van, de rendelkezik azzal a felvértezettséggel, kompetenciával, amely a következő három évtizedre is elegendő lendületet biztosít. Ez igaz a konferenciát szervező Regionális Kutatások Intézetére ugyanúgy, mint a szakma hazai és kelet-európai műhelyeire.

Jegyzetek

- 1 A konferenciát a Pallas Athéné Geopolitikai Alapítvány támogatta.
- 2 Simin Davoudi: Resilient territories and territorial cohesion: different origins, same destination. Dominic Stead: Territorial governance in Europe: Same policy issues, different instruments. Gabriel Badescu: Democratic citizenship and social polarization: evidence from mezzo-level contexts and policy implications. Giancarlo Cotella: European Union territorial governance: understanding Europeanization.